

Dopisi morajo biti frankirani, podpisani in opremljeni s štampiljko dotične organizacije.

Časopis prejema le člani strok, organizacij, ki so priključene Strok. komisiji za Slovenijo, in sicer brezplačno.

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS

— Izhaja 15. v mesecu. —

Uredništvo in uprava:
Ljubljana, pošt. predal 290

Čekovni račun št. 13.562

Telefon interurban št. 3478

Rokopisi se ne vračajo.

Na važnem razdobju

Zadnje važno razdobje v našem pokretu smo zaznamovali v letu 1929. Pred tem letom je vladala ona značilna povojna doba, ko so bili vsi ljudski pokreti šele v novem formiranju tako, da je bila ta doba sila razborita in vse razmere v stalni pregrupaciji. Značilnost te dobe je bila množica javnih manifestacij, shodov, konferenc, volitev — v parlamentu pa strastno razglabljanje važnih in nevarnih problemov. V tem razdobju je splošen tok zagrabil seveda tudi naše strokovne organizacije, tako, da tudi one niso skoro drugega delale, kakor to, kar je bilo v zraku; razglabljale razne probleme in iskale novih poti.

Z ukinitvijo parlamentarizma v letu 1929 so se razmere v vsem javnem življenju temeljito spremenile. Prve mesece je bilo vse presenečeno in vsi so čakali, kaj bodo razni dekreti še preobrnili in spremenili. Organizacije in organizmi, ki temelje res na življenjskih interesih svojega članstva — med katere spadajo v prvi vrsti naše strokovne organizacije — so pa morale kmalu najti primerne oblike, da so svoje delo nadaljevale. Tem bolj še, ker se je nastopajoča reakcija kmalu znašla v novem položaju ter hitela zavzemati postojanke, ki jih je v povojni dobi zgubila. Na mesto naših shodov in manifestacij so se pričela njihova romanja v Beograd, kjer so pritiskali na vsa vrata ter dokazovali, kako naše gospodarstvo ne zmora »neznosnih« socialnih bremen in kako je treba razne določbe iz socialne zakonodaje, ki da so povsem »boljševiške«, enkrat za vselej črtati.

Pokreti, ki temelje v potrebah živega življenja, kakršen je naš, so tudi kmalu našli možnost svojega socialnega udejstvovanja. Kar je bilo prej povedano na javnem shodu, je šlo sedaj od ust do ust. Kar se je prej priobčilo v časopisju, je moralo od slej v okrožnice ali po ustmenem potu po kurirjih. Spremenile so se forme, vse drugo je ostalo. Le ena temeljita sprememba — »ne v našo škodo — se je v tej dobi izdejstvovala; pokret se je poglobil in zmagovati je začelo načelo: manj besed, več dejanj!

Po vseh teh peripetijah smo slednjič prijadrali v današnjo dobo — v novo razdobje — ki je značilno po vedno glasnejšem klicu: **Nazaj k demokraciji!** Ta parola ni več krlatica in agitacijski šlager raznih politič-

nih grupacij, to je sedaj glas ljudstva, in sicer tako resen in imperativen, da se mu ni več izogniti ali ga izmanevirati.

Kakor je svoječasno velika povodenj besed marsikomu zameglila jasn pogled na javna vprašanja, tako so danes besede čisto zastoj, če ljudstvo ne vidi pripravljenosti za dejanja. Kjer se pa ljudstvo uveri o resnih namelih in poštenih ciljih, jih pa podpre z neverjetno enodušnostjo in odločnostjo. Kdor je le malo študiral rezultate o izidu letošnjih volitev obratnih zaupnikov in II. rudarske skupine, je moral ugotoviti prav iste znake dobe, kakor jih navajamo mi.

Če pogledamo volilni izid za naše organizacije, je treba ugotoviti, da smo prav pri vseh strokah dosegli ogromno večino oddanih glasov, pri nekaterih pa celo 75 do 80 odstotkov. Za ves ta ogromen uspeh je bilo pa treba v celem komaj par shodov in zborovanj, nikakih letakov in skoro nikakršne časopisne borbe. Parole so šle same od ust do ust in delavci so mirno in brez ropota oddajali svoje glasove — samim sebi!

Značilno je, kako je delavstvo odbilo od sebe tiste grupacije, ki imajo lep program le v besedah. Izmed drugih strokovnih organizacij so obdržali svoje postojanke le beli (krščanski socialisti). Za ta svoj uspeh se imajo zahvaliti pred vsem dejstvu, da imajo v svojih vrstah nekaj delavskega elementa, ki delavsko čuti in je pripravljen prevzeti tudi riziko za svoje prepričanje. Kakšen bo bodoči razvoj te organizacije, je težko reči. Gotovo je le to, da bo moralo delavsko jedro te organizacije najti jačje zavetišče, če se polaste organizacije politični žonglerji, kar ni izključeno.

Plavi (narodni socialisti) so v razmerju napram volitvam v Delavsko zbornico pri letošnjih zaupniških volitvah sila slabo odrezali. Fašistični element, ki ga ima ta organizacija v svojih vrstah, pač ne vzbuja zaupanja med delavstvom. Zeleni, ki so čisti predstavniki politične grupacije, so se pa izkašljali, da so — mrtvo rojeno dete.

Novo razdobje v javnem življenju ne dopušča več nikakega polovičarstva. Vedno jasnejše se začrtavata edini dve fronti: **Za ljudstvo!** — **proti ljudstvu!** Pametni, pošteni in pogumni bodo v fronti: **Za ljudstvo!**

Anketa o zaščiti vajencev!

V Delavski zbornici se je vršila 25. marca 1937 anketa o vajeniškem vprašanju, odnosno o njihovi zaščiti. Anketo je sklicala Delavska zbornica, zastopana je bila zbornica za TOI, referenti ankete gg. inž. Kregar, dr. Trtnik, dr. Pirca, dr. Reisman in drugi zastopniki. Dalje OUZD, ZZD, JSZ, grafičarji, učiteljstvo strok, nadaljevalne šole, za naše strokovne organizacije pa ss. Jakomin, Tome in Gubenšek. (V bodoče naj prisostvujejo zastopniki vseh naših strokovnih organizacij.)

Iz poročil je razvidno, da je v Dravski banovini okoli 11.000 vajencev, obrtno nadaljevalno šolo pa obiskuje le dobrih 6.000. Po predsednikovih uvodnih besedah sta se opla-

sila k besedi zastopnika TOI zbornice gg. Ivan Ogrin in dr. Pretnar, ki sta takoj povdarila, da je vprašanje vajencev, njihovega uka, zaposlovanja, prehrane, stanovanja, plačila, šole — z eno besedo — socialno in vsa ostala vprašanja vajencev zadeva TOI, odnosno mojstrov samih in da nikakor ne dopuste, da bi se v vajeniško vprašanje še kdo drugi vtikal. Tudi g. Rebek se je postavil na to stališče in še prav odločno, s čemer pa se je hote ali nehote odrekel sodobnosti, napredku, kar pa bi mu vsekakor bolje pristojalo. Vsi ti zastopniki TOI zbornice so mnenja, da se vajeniško vprašanje ne tiče niti delavcev niti starišev vajencev in da imajo le oni mono-

polno pravico nad njimi. Mi vam gotove pravice do vajencev niti ne oporekamo, pravimo pa, da so vaše pravice naslednje:

1. Sprejeti vajenca v uk in paziti na to, da bo z dneva v dan pri tem napredoval in da bo po končani učni dobi res dobro kvalificiran delavec in ne, da se ga v učni dobi vporablja za druga dela, ki ne spadajo v njegovo stroko, kar pa se pogosto dogaja in pozneje kot pomočniku očita — da je slab delavec itd.

2. Da se vajenca pošilja redno v strok, nadaljevalno šolo in nikdar ne zadržuje od te;

3. da se ga za njegovo delo s primerno plačo nagradi in da se ga v slučaju obskrbe dostojno hrani, oblači in mu da, po že obstoječih predpisih, higiensko stanovanje itd. To so tri pglavitnosti — pravice —, ki si jih ima zbornica TOI, odnosno mojster lastiti. Da pa bi se to res izvajalo, se bo pa moralo že toliko pravice prepustiti tudi starišem, delavstvu in strokovnim organizacijam, da bodo to nadzirali. So pa še druge pravice, ki so pa prvenstvena last in s katerimi bo v bodočnosti ne le regeneriralo, ampak eksaktno reformiralo vprašanje bodočega delavstva, t. j. bodočega vajenstva. Seveda, niso to nikake grožnje, pa tudi ne utopija. Razvoj človeške družbe je v razmahu, z njim pa tudi gospodarstvo, tehnika itd. Vse, kar je zastarelega, izumfira. Na deplasi-rano okornost in vso zastarelost se plasira novost — sodobnost — bodočnost! Tej sodobnosti pa se bo in se že prilagodeva ogromna najemna masa in slediti ji bo moralo, hote ali nehote, vsa trgovina, obrt in industrija. Povdariti moramo še, da v Jugoslaviji sami ne bi nikdar prišlo do radikalne reforme vseh teh in podobnih vprašanj, če ne bi bil to diktat naprednejših držav, ki posredno ali neposredno silijo kapitalizem v zaostalih državah, da se, ako že ne takoj, pa vsaj polagoma približujejo tudi v tem pogledu — modernizaciji! Časi, ko se je vajence z batinami vzgajalo, so minuli in so že redek pojav. Minuli pa bodo tudi sedanji časi, ko se vajence zaposluje po 12 in več ur dnevno in se jih poleg tega izkorišča še pri raznih izven učnih in hlapčevskih delih...

Nečastno je za vse, ki so se na tej anketi zavzemali za zastarelo »brezpravnost« vajenstva. Še nečastnejše pa je, da se je akademično naobražena oseba spozabila in imeenovala s. dr. Reimana »nekega« advokata, ki se peča s **pocestno politiko** v tem, ko ščiti delavstvo in vajence pred izkoriščevanjem onih, ki ob vsaki priliki izjavljajo, kako velika je njih socialnost in da smatrajo vajenca enakovrednega lastnim družinskim članom itd. Kako pa izgleda ta socialnost in humanost, pa bodo pokazala poročila, pritožbe in shabljenja telesa vajencev...

Glede s. dr. Reimana povemo vsem nasprotnikom, da on ni »neki« neznan advokat, temveč, da je delavstvu široko poznan, ki ga čisla in tudi ve zakaj. Saj je ravno on tista bela vrana med juristi, ki se je zavzel za izvedbo zakonite zaščite delavstva pred brezvestnim izkoriščevanjem. Tudi očitek »pocestne politike« je na vse zadnje pravilen, saj se z njo pobija »pocestno izkoriščevanje« delavstva po nereelnih trgovcih, obrtnikih in industrijalcih. O tej anketi bomo še spregovorili. Danes naj le še eno pribijemo:

Med barbari se ni moglo razlikovati, med pravicami in dolžnostmi, dočim današnja civilizacija dovoljuje enemu razredu vse pravice, drugemu pa nalaga vse dolžnosti. Tako pa ne bi smelo biti — in ne sme biti — kar je dobro za posedujoči in vladajoči razred, naj bo dobro tudi za vso človeško družbo in brez razlike. Čim bolj napreduje civilizacija, tem bolj pospešuje zlo. **Največje zlo in najostudnejša hinavščina pa je, če se pravi: da izkoriščevalci izkoriščajo delavstvo samo zato, ker je to v interesu izkoriščanih samih in da je tisti delavec, ki tega ne uvidi in se protivi najhvaležnejši napram dobrotniku-izkoriščevalcu!**

Vprašanje vajenceve zaščite in vzgoje se postavlja s strani obrtnikov zelo čudno: oni si lastijo izključno pravico, odločevati o usodi vajencev. Če bi šlo pri tem le za strokovno vzgojo obrtnikov, bi mi to še razumeli, toda tu ne gre več za obrtnika, marveč za vzgojo kvalificiranega delavca, saj je danes komaj še 5 do 10 odst. izučenih delavcev, ki postanejo obrtniki. Ostali postanejo kvalificirani delavci, ki delajo v svojem poklicu ali pa morajo vsled pomanjkanja dela prijeti tudi za nekvalificirano delo. Zato nam dovolite, da si tudi mi lastimo nekoliko pravice in da skušamo v okviru zakona zaščititi vajenca — **tega najmlajšega člana zajednice, ki stopa na pozornico dela.** Nam vsem je jasno, zakaj delodajalcem ni po volji, da se je načelo vprašanje vajencev. **Vajenec jim je bil doslej brezplačna delovna moč, s katero so poljubno razpolagali.** Današnja anketa ima namen, da opozori na to izkoriščanje in napravi prvi korak k zaščiti našega najmlajšega delavca. Izjavljamo, da bomo vse storili, da se tozadevne zakonite določbe upoštevajo. Če pri tem ne bomo našli razumevanja delodajalcev, **nam bo moralo pri tem pomagati še več »doktor Reismanov«.**

Markantna je tudi izjava dr. Ivo Pirca, direktorja Higijenskega zavoda, ki je izvajal:

Socialna medicinska zaščita za vajence je nezadostna. **Mnenja sem, da bi se morala uveljaviti zahteva, da se obstoječa zdravstvena zaščita srednješolskih dijakov razširi tudi na vajence.** Krivično je, če zaščitimo dijake, ki prihajajo po večini iz premožnejših slojev, ne zaščitimo pa vajencev, ki izhajajo običajno iz najrevnejših družin. Uvesti bi se moral redni letni zdravstveni pregled vajencev. Te preglede naj bi izvršili mestni zdravniki in sreski zdravstveni referenti, ki imajo po zakonu dolžnost vršiti zdravstveno zaščito učencev in dijakov. **Organizirale naj bi se počitniške kolonije za vajence.** Počitniški domovi so na razpolago. Vajence bi se moglo poslati na odih v maju ali oktobru, ko so ti domovi prosti.

Anketa sama pa je pokazala, da je bila zelo potrebna in da je vajeniško vprašanje eno najbolj perečih. Očitek gospodov iz Trgovsko industrijske zbornice je baš s to konstatacijo najbolj izpodbit. Danes je vsakomur jasno, da bi se o tem vprašanju sploh ne govorilo, če bi Delavska zbornica vprašanja ne sprožila. Zato ji nujno priporočamo, naj se ne ustavi na pol poti, temveč naj skrbi, da se bodo besede o potrebi vajeniške zaščite spremenile v dejanja!

Delavski in nameštenski zaupniki, izvoljeni v letu 1937

V 194 obratih je bilo izvoljenih 779 delavskih in nameštenskih zaupnikov.

V 20 rudarskih in plavžarskih podjetjih je bilo izvoljenih 78 delavskih zaupnikov in isto toliko namestnikov.

713 delavskih in
66 nameštenskih zaupnikov

779 zaupnikov in istotoliko namestnikov.

Od teh odpade na:

	zaupnikov:		
	delavski in namešt.	rudar- skih	skupaj
URSSJ	413	71	484
JSZ	176	3	179
Narodni klub	85	—	85
Zveza združ. del.	27	—	27
Neopredeljeni	10	—	10
Neorganizirani	68	4	72
Skupaj	779	78	857

Volilo se je torej skupno v 214 obratih 857 zaupnikov in istotoliko namestnikov.

V nekaterih obratih (sezonskih) volilni postopek še ni zaključen in tukaj niso všteti.

STROKOVNI VESTNIK

RUDARJI

V nedeljo, dne 25. aprila t. l. ob 9. uri dopoldne se vrši v Celju VI. redni kongres Zveze rudarjev Jugoslavije s sledečim

dnevnim redom:

1. Otvoritev kongresa.
2. Verifikacija mandatov.
3. Poročilo uprave in nadzorstva za poslovni leti 1935-36.
4. Volitev nove uprave in nadzorstva.
5. Sprememba pravilnika v zadevi odškodnine blagajnikom, podružnicam in pogrebne podpore. Nadalje v zadevi prostih znamk in roka prava izvolitve v razne odbore in naročnine lista.
6. Položaj rudarjev in socialna zakonodaja.
7. Organizacija in taktika.
8. Razno.

K točki 5 dnevnega reda pridejo v razpravo tudi eventualni predlogi podružnic.

Vse ostale informacije dobe delegati in člani uprave potom okrožnic.

Vodstvo.

Neznosen položaj rudarjev

Nekoliko boljša zaposlitev rudarjev v zimskih mesecih je ponehala. Že v marcu mesecu so rudarji zaposleni pri TPD, napravili komaj 13—15 šihotov. Isto velja za rudarje državnih rudnikov, ki so še v toliko na slabšem, v kolikor imajo manjše plače. Za mesec april je pa napovedano kar samo 12 šihotov. In pri tem bo ostalo čez celo poletje. Zakaj sliči se, da bo uprava državnih železnic letos v poletju še manj jemala premoža kot lani.

Radi tega je postal položaj rudarjev naravnost nevzdržen. Že za velikonočne praznike v marsikateri družini niso imeli niti za kruh, kaj šele za drugo. Že dosedanji zaslužek z vsemi šihoti je komaj zadoščal, in kako bo sedaj, ko niti polovico tega ne bo. Eno perijodo v mesecu bo rudar delal samo za odtegljaje in šele druga perijoda mu bo ostala. Poleg vsega tega so pa letos cene glavnim življenjskim potrebščinam zelo poskočile. Obutev in obleka se je podražila. Trošarine in razne takse, kar vse delavstvo zadene. Krediti pri trgovcih, obrtnikih in konzumah so izčrpani. Upravičeno se rudarji s strahom vprašujejo, kaj bo? Nemožeče je misliti, da bi mogli z lastnim zaslužkom preživeti sebe in svoje čez poletje. Tu bo treba nujne pomoči od banovine in države. Zato zahteva Zveza rudarjev Jugoslavije, da se skliče čimprej v Trbovljah anketa, ki bo morala najti sredstva za pomoč rudarjem. To je zahteva desetstisočev lačnih v revirjih.

Mezdno gibanje rudarjev drž. rudnikov

O težkem položaju rudarjev državnih rudnikov menda ni potrebno posebej pisati, ker danes že vsakdo ve, da se ravno rudarjem pri držav-

nih rudnikih najslabše godi. O tem bi se dale napisati cele knjige, ki bi pa v današnjih razmerah ne zagledale nikdar luč sveta.

Da se tem obupnim razmeram odpomore, je posredoval Savez rudarskih radnika v Zenici z številno delegacijo že v novembru l. l. pri ministru za rude in šume, da se izvede revizija sedaj veljavnega »Radnega ugovora« in se plače rudarjev povišajo za 30%. Minister je izjavil, da bo zahteve delavstva predložil upravi državnih rudnikov. Kar nenkrat pa je dobil S. R. R. J. od ministra obvestilo, da pravi uprava drž. rudnikov, da je treba počakati izida volitev zaupnikov, ker so gotove organizacije (KSS in JRZ) izjavile pri ministru, da SRRZ ne zastopa večine rudarjev. Volitve zaupnikov so že davno minile in SRRZ je zmagal in mezdna razprava še kljub temu ni sklicana. Radi tega zahtevajo rudarji državnih rudnikov, da Savez rudarskih radnika v Zenici sedanjemu »Radni ugovor« kratkoma odpove in zahteva sklicanje mezdne razprave na podlagi vloženih zahtev delavstva.

Zato gospodje, nehajte z odlašanjem, ker rudarji ne morejo čakati.

Splošno znano je, da so delovne in mezdne prilike rudarjev rudnika Krmelj ene izmed najslabših od vseh rudnikov v naši pokrajini. Prvi vzrok leži v slabi kvaliteti premoža, kar povzroča slab odjem in nizke cene. Drugi vzrok je v silni konservativnosti v podjetju samem. In tretji vzrok je v nezavednosti teh rudarjev samih. To je sicer za delavstvo težko povedano, ali povedati se mora. Zakaj toliko zahrbtnosti in klečplaztva, kakor ga je med temi rudarji, ga menda ni nikjer. Strah in nezavednost sta jim prešla v mozeg in kosti. Zato pa tudi žive v čisto srednjeveških razmerah.

V novembru mesecu so zopet obnovili svojo že večkrat opuščeno podružnico Zveze rudarjev Jugoslavije. Ta je potem z načelstvom II. skupine takoj podvzela korake, da se jim neznosni položaj vsaj nekoliko izboljša. Vršile so se razprave o šikanacijah delavstva. Vložile so se mezdne zahteve delavstva. Vršila se je dne 4. marca t. l. mezdna razprava v Krmelju, pri kateri pa ni prišlo do zaključka in se bodo pogajanja nadaljevala še 13. aprila t. l. Kakšen bo zaključek, o tem bomo še poročali.

IZJAVA IN POZIVI

Ker se zadnje čase zelo veliko intriguje napram meni, ter se raznašajo neresnične vesti, s katerimi hočejo razni intriganti škodovati meni, kakor tudi ugledu »Zveze rudarjev Jugoslavije, podr. v Senovem, sem primoran, da pozivam tem potom vse sodruge in prijatelje, da mi sporočijo, kdo in katere osebe razširjajo te vesti, da se lahko zagovarjam jaz in da se brani ugled Z. R. J. Od vseh raznašalcev neresničnih vesti pa bom brezpogojno zahteval zadoščenje, pa bodi to kjerkoli. Družnosti — Strman Franc, rudar in t. č. tajnik Z. R. J.

STAVBINCI

Pogajanja za kolektivno pogodbo v gradbeni stroki.

Pogajanja za novo kolektivno pogodbo se vlečejo že od meseca decembra 1936. Devetkrat se je sestala paritetna komisija za sklenitev pogodbe.

Glede splošnega teksta pogodbe se je v glavnem dosegel sporazum. Pogodba bo delila Slovenijo v 5 mezdnih razredov, ki se bodo po dosedanjem načrtu v mezdah razlikovali eden od drugega po 25—50 par pri urnih mezdah. Po tem načrtu bi se gradbenim delavcem v nižjih krajevnih mezdah razredih in pa onim na javnih delih, stanje znatno izboljšalo, dočim bi oni z višjimi mezdami za tekočo sezono ostali pri starem.

Učinek pogodbe bi bil ta, da bi do gotove mere zmanjšala ogromno razliko v mezdah, ki danes obstoja med deželo in mesti, ter uredila enoten delovni čas, kateri je danes na deželi sploh neomejen.

Dosegel se je tudi sporazum glede delavskih zaupnikov na zgradbah, kar predstavlja vsekakor velik moralen uspeh gradbenega delavstva v tem kratkem času, ako se pomisli na stanje, ki je vladalo v gradbeni stroki še pred letom dni.

Na vsak način moremo trditi, da smo slovenski v pogledu sklepanja kolektivnih pogodb izmed ostalih na prvem mestu, kajti na Hrvaškem, Srbiji in drugod gradbeni delavci dosedaj še niso sklopali enotnih pogodb v okviru cele pokrajine.

O končnem rezultatu pogajanj bi bilo danes še preuranjeno govoriti, ker se pogajanja še nadaljujejo, a na prihodnjem sestanku paritetne komisije bo najbrže padla odločitev.

V gradbeni stroki brezposelnost narašča

Mestna občina je tekom zadnjih mesecev periodično zaposljevala nekaj delavcev na raznih terenskih delih, katere pa sedaj odpušča. Pri gradbenih podjetjih se gradb. delavstvom še ni razvila in tako ostajajo ti delavci sedaj brez dela, kar veča brezposelnost.

Gradbeno podjetje Battelino V. je v Ljubljani zidarjem znižalo mezde za celih Din 1.25 na uro. Podjetje je seveda izkoristilo sedanje brezpogodbno stanje.

Sreško načelstvo v Krškem je prepovedalo zborovanje gradbenih delavcev v Boštanju ob Savi, ki ga je sklicala tamkajšnja podružnica našega Saveza za dan 4. aprila t. l. Prepoved je izdana na podlagi § 15 zak. o društvi, shodih in posvetih z ozirom na javni red in mir.

Organizacija je vložila pritožbo na bansko upravo v Ljubljani.

V sredo, dne 31. marca t. l. se je vršilo v verandi »Union« v Mariboru zborovanje gradjevinskih delavcev iz Maribora in okolice. Referenta sta bila s. Hameršak in s. Šerc. Zborovanje je bilo kljub slabemu vremenu dobro obiskano. Bil bi še boljši obisk, saj je namreč pred verando, kjer se je vršilo zborovanje, čakalo par sto delavcev, katerim policija ni dovolila vstopa in to iz razloga, ker niso imeli pri sebi čl. legitimacije.

Sodružil — Podružnica namreč ni prijavila članskega sestanka, temveč je prijavila zborovanje vseh gradjevinskih delavcev. Zato apeliramo na vse sodruge gradjevinske delavce, kakor tudi na ostale sodruge drugih organizacij, da ne bodo prihodnjic pozabili seboj na zborovanje prinesiti svoje članske legitimacije, ker se namreč lahko njim ravno to zgodi kakor nam gradjevinarjem v Mariboru. Če boste sodruge drugič to storili, kar vam svetujemo, vam ne bo treba stati pred vratmi.

Na zborovanju se je sprejela tudi resolucija proti uredbi o minimalnih mezdah, s katero smo najbolj prizadeti mi gradjevinski delavci. Uredbo, kakršna je, nam ni mogoče sprejeti, še manj pa, da bi se ona izvajala. Vidimo namreč že pri naših pogajanjih za novo kolektivno pogodbo, kako nam delodajalci z njo grozijo!

S. Hameršak je delavcem obrazložil sedanjí položaj gradjevinskih delavcev, kakor tudi o socialnih in gospodarskih neprilicah pri nas. Kje je tista svoboda in demokracija, o kateri toliko znajo pripovedovati gospodje na svojih shodih in sestankih. Naj gospodje, ki se toliko hvalijo, kaj so storili za delavstvo tudi enkrat to dokažejo. Zapomnimo si sodruge in njihove obljube, trdno prepričani smo, da bo ostalo le pri obljubah. Oni nas poznajo le tedaj, ko nas rabijo za svoje strankarske cilje. Proč z obljubami, mi hočemo dejstva!

Po s. Hameršaku je tajnik Mariborske podružnice s. Šerc poročal o dosedanjih pogajanjih za novo kolektivno pogodbo, katera so se vršila v Ljubljani med delavskimi in delodajalskimi organizacijami.

V kamnolomu v Reki pri Hočah, srez Maribor desni breg, kateri je last podjetnika g. Nasimbenija iz Maribora, se je ponešrečil tesar s. Maček Henrik, doma iz Sp. Dobreave pri Mariboru. Sestavljal se je namreč stroj za lomljenje kamena in pri prepeljavi gonilnega kolesa je bilo treba eno verigo premestiti. Ker pa je bilo premalo delavcev pri tem delu zraven zaposlenih in ker ni bilo nikogar, da bi omejeno kolo pridržal. Pri tem je prišel z glavno med kolo in leseni steber, v katerem je bila zabita železna spona (klampfa), je imenovanemu stisnilo glavo tako, da mu je počila lobanja. Le slučaju je pripisati, da ni pri tem našel svojo smrt. Žalostno je to, da so se gospodje od podjetja smejali, češ, da ima zelo trdo glavo. Imenovani je težko ranjen in se nahaja v bolnici.

Zborovanje SGRJ v Stranjah pri Kamniku. V Kamniški Bistrici sta dva kamnoloma porfirja. Prvi je last gradbenega podjetja inž. Dedek in drugi nekoga g. Kržmanca. Pri prvem je zaposlenih 35, a v drugem 18 delavcev. Podjetje inž. Dedek plačuje delavce od 2.40 do 3.— Din. Keržmanec pa Din 2.40 do 2.70 na uro. Plače mi nerjeve se ne razlikujejo dosti od onih pomoznih delavcev.

Delavstvo se je organiziralo v JSZ, potom katere je doseglo vsaj delno izvajanje soc. zaščitnih zakonov. Kljub temu pa so se delovni pogoji začeli slabšati in mezdne padati. Vršili se niso nikakršni sestanki in so se delavci tozadevno obrnili na svojo strokovno centralo, od katere so dobili tudi nepovoljen odgovor.

Nato so delavci pozvali SGRJ v Ljubljani, da skliče sestanek za dan 29. III. 1937 v Stranjah pri Kamniku. Sestanek se je vršil in so se ga poleg 46 delavcev udeležili tudi funkcionarji JSZ. Po poročilu zastopnika SGRJ in zastopnika KMO iz Kamnika se je oglašil k besedi g. Borc od JSZ, kateri je delavstvu predbacival, da si je samo krivo težkega položaja, ker se ni brigalo za izboljšanje in za organizacijo. Delavstvo je seveda te nesmiselnosti ogorčeno zavračalo. Zahtevalo je, da naj umolkne. To je vrglo g. Borca iz ravnotežja. Začel je dokazovati, da je rdeča strokovna organizacija centralistična in da pošilja ves denar v Beograd, odkoder ga delavstvo ne dobi nikdar več nazaj. Pozval je delavstvo, da naj se organizira samo v »pošteni« organizaciji. Gotovo pri tem ni mislil na naš Savez. Na poziv delegata SGRJ, naj vendar imenuje ono organizacijo, ki je po njegovem mnenju nepoštena, se ni upal dati odgovora. Napadel pa je nato sodr. Šturma iz Kamnika s prav nizkotnimi osebnimi stvarmi, za katere bo s. Šturma iskal na drugem mestu zadoščenje.

Delavstvo g. Barcu ni pustilo več govoriti. V SGRJ se je vpisalo takoj 21 članov, kateri so si izvolili svoj pripravljalni odbor za ustanovitev podružnice. R. G.

Čuvajmo naše zdravje.

Mi gradbeni delavci se čestokrat ne zavedamo, v kakšni nevarnosti se nahajamo pri delu na gradnjah. Ko se zgodi nesreča, se največkrat ugotovi, da si je delavec sam kriv nesreče, ker se pač ni dosti zasigural pri delu. V resnici je pa stvar ta, da največkrat primanjkuje potrebnega materiala posebno pri postavljanju odrov. Često se delavcu tudi ne dopusti postaviti sigurnega odra, ker ga polir nadere: ali še nisi gotov, kaj pa delaš, ali misliš, da bo oder za večno stal?

V resnici leži velik del krivde na nezgodah pri nas delavcih samih, ker se pustimo na ta način begati. Pri takih delih moramo zahtevati zadosti žebeljev, klampf, zdravega lesa itd., da bo oder odgovarjal zakonskim predpisom.

Da se pa gradbeno delavstvo seznaní z zakonskimi predpisi, bomo odslej v vsakem časopisu priobčili nekaj zakonitih določb iz socialno-zaščitnih zakonov, in sicer pod rubriko: »Gradbeni delavec izreži«

»Gradbeni delavec izreži«

Danes prinašamo iz predpisov za zaščito delavstva tri paragrafe, ki se nanašajo posebno na gradbeno stroko.

§ 12. Zemeljska dela.

Pri vseh zemeljskih delih se morajo s primernimi oporami ali opaži ukreniti odredbe, da se prst ne usiplje. Rob jame, ki se koplje, se ne sme obteževati s prstjo ali drugo tvarino v širini enega metra.

Če je jama, ki se koplje, pristopna prehodu, se mora opremiti z ograjo, ki preprečuje dohod k jami; ponoči pa jo je treba razsvetliti ali pokriti.

§ 113. Jame in vodnjaki.

Jame za vodnjake se smejo kopati dalje samo tako, da se zavaruje že izkopani del jame z lesenimi okvirji zoper usade.

Istotako se morajo zavarovati delavci, ki kopljejo vodnjak, s primernim nadstreskom, ki jih ščiti zoper eventualne usipine od zgoraj.

Preden se delavec spusti v te jame, bodisi zaradi čiščenja, bodisi zaradi nadaljnega kopanja, se mora ugotoviti ali ni v njih zadušljivega zraka. To se doseže najlažje, če se spusti prižgana sveča v jamo. Če so v jami zadušljivi plini, se morajo razpihati z ventilatorji; če pa teh ni, je treba natresti v jamo izvestno količino živega apna, ki se potem polije s toplo vodo.

§ 114. Apnenice.

Apnenice in ostale jame na stavbišču, nevarne za promet, morajo biti ograjene ali pokrite, ponoči pa razsvetljene.

§ 115.

Montiranje in demontiranje stavbnih odrov. Stavbni odri se morajo montirati in demontirati ob pogojih, potrebnih za varnost delavca, ki dela na odru.

Vsi odri, ki se uporabljajo na gradnji, morajo biti iz zdravega lesa. Odri morajo biti preračunjeni tako, da zanesljivo vzdržujejo obtežitev, ki so ji izpostavljeni. Če so odri viseči, je treba ukreniti, da jih nosi del stavbe, na katerega so odri obešeni, z njih obtežitvijo vred; istotako ne smejo biti osebe, ki so pod odrom, v nevarnosti, da bi se oder zrušil na nje. Žebliji, ki so eventualno v gradivu, iz katerega se napravila oder, se morajo potegniti iz gradiva, preden se to (gradivo) uporabi.

(Nadaljevanje sledi.)

Delavci! Delavke!

Kakor vsako leto, tako moramo tudi letos dostojno praznovati naš delavski praznik 1. Maj. Delo naj počiva povsod!

Strokovna komisija za Slovenijo.

Dne 21. III. 1937 se je pri nas vršil I. redni občni zbor naše podružnice SGRJ v Skofji Loki in sicer v rest. »Pri Luki« na Suhi ob polnoštevilni udeležbi članstva.

V imenu podsaveza je pozdravil občni zbor s. Hrovat Alojz, predsednik SGRJ, podružnice v Kranju in v imenu kranjske podružnice pa sodrug Danilo Škerbinc.

Predsedniško poročilo je podal s. Berčič V. Podružnica se je ustanovila lani z 37 člani. Danes šteje 30 rednih članov. Tekom poslovnega leta se je vršilo 10 rednih odborovh sej in 1 članski sestanek, kar je vsekakor premalo in je s. Berčič podal v tej stvari svojo kritiko. Ker je podr. blagajnik s. Rendre pred časom podal ostavko, je s. Berčič opravljati tudi blagajniške posle, zato je podal tudi blagajniško poročilo.

Za predsednika je bil soglasno izvoljen s. Lagonder Lojze. Vobče se je podružnični odbor precej izmenjal z novimi sodrugi. Za podsaveznega delegata je bil ponovno izvoljen s. Berčič V.

Pod 6. točko dnevnega reda poda s. Hrovat navodila za bodoče organizacijsko delo in poročilo o pogajanjih za kolektivno pogodbo. Sodr. Škerbinc pa je k zaključni besedi podal kratek referat o pomenu razrednih strokovnih organizacij in njih nalogah.

Nato je s. predsednik zaključil občni zbor s pozivom na novoizvoljeni podružnični odbor, da naj se v polni meri zaveda nalog, ki jih je prevzel z današnjim dnem in članstvo pa naj svoj odbor v njegovem delu vsestransko podpira.

MONOPOLCI

Od centrale saveza monopolskih delavcev v Beogradu, predstavnik tega saveza so bili dne 12. marca na upravi monopola, sprejeli so jih v imenu g. generalnega direktorja g. Ružičer, načelnik splošnega oddeljenja g. Dobrer Nikolič in načelnik za delavska vprašanja g. Relja Gjorgjevič. Delegacijo je vodil predsednik saveza Branko Jovanović. Od strani U. m. je bilo delegaciji obljubljeno, da bo v najkrajšem času izdan pravilnik o plačah, če ravno nekateri ljudje blatijo naše ss. po tovarni, češ, da pravilnika nikjer ni. Dalje je bilo obljubljeno, da bo U. m. izdala okrožnico na vse tovarne, posebno skladišča pridejo v poštev, da pravilno tolmačijo še štiri pravilnik o delu, da ga tolmačijo v prid delavstva. Dalje bo U. m. izdala naredbo, da se delavske zaupnike, kateri so bili odpušteni glede organizacije, da jih posamezna podjetja ponovno zaposlijo. To so slučajji v južni Srbiji in Bosni. Zato sodrugi, oklenimo se organizacije SMR, da bodo intervencije naših predstavnikov še bolj uspešne. Lahko rečemo, da je SMR, močan, kljub velikemu terorju, katerega vršijo na jugu naši nasprotniki. Kljub temu smo ustanovili v preteklem mesecu dve močni podružnici v južni Srbiji, to znači, da se monopolsko delavstvo prebija.

Podružnica saveza monopolskih delavcev v Ljubljani je imela svoj redni letni občni zbor dne 11. marca. Udeležba je bila popolna. Izvoljena je bila uprava podružnice večina stara, z nekaterimi spremembami. Nova uprava podružnice si je začrtala program, katerega hoče izvajati v bodočem letu. Predvsem se bo zavzela za plačilni pravilnik, odnosno za izboljšanje njegove samega. Predvsem se bo uprava podružnice zavzela, da se bivšim stalnim in nestalnim, kakor tudi sezonskim delavcem (kam) šteje vsa službena leta v pokojnino. Dalje je uprava podružnice podvela akcijo glede starejših delavcev, kateri so bili prevedeni z nižje kategorije v višjo, da se jim ne odteguje razlika za vsa službena leta, temveč iz tistim dnem, ko je bil preveden v isto kategorijo.

Dalje apelira uprava podružnice na vse člane, da ne klonajo in da po nalogu Saveza iz Beograda v teku enega meseca pripeljeta vse neorganizirane v našo organizacijo. Ako je bila organizacija kdaj potrebna, je danes najboljša. Ako pogledamo okrog sebe, vidimo kako mižno živi, odnosno umira naš delavec, osobito monopolski. Glej uredbo o minimalnih plačah? Kaj pa draginja? Vse se je podražilo, kar delavska družina rabi za najnujnejše preživljanje. Zato delavci, pomislite kam spadate, saj je treba, zato delavci-ke, ne pustite se lagati od raznih provokaterjev, njih cilj je samo ta, da Savez monopolcev razbijejo. Oni dobro vedo, da je le Savez monopolcev pravi in poklicni zastopnik monopolskega delavstva.

To se je lahko prepričala tudi delegacija nasprotnikov, katera je bila pretekli mesec v Beogradu in veliko dosegla? Čudimo se, da nekateri delavci še nasedajo takim ljudem, samo en primer. Na shodu dne 23. marca t. l. se je dotični vodja delegacije izrazil, da je bila ta prva intervencija tobačnega delavstva na U. m. Da do sedaj ni bilo še nobene. Ravno dotični vodja delegacije se je pa dva dni preje izrazil v tovarni sami, vpričo treh naših sodrugov, da mu je povedal en načelnik na U. m., da je bila pred par dnevi deputacija saveza monopolskih delavcev na U. m. in prinesla iste predloge kakor oni. Dalje se je dotični izrazil, da je gotova visoka oseba intervenirala devetdesetkrat na U. m. in brez uspeha, kar pa ni verjetno.

Sodrugi(žice), s takimi lažmi hodijo naši nasprotniki v Beograd reševati naš težki položaj in še težji bo postal, ako bodo separatne delegacije hodile v Beograd, zato proč od takih voditeljev in oklenimo se Saveza monopolskih delavcev.

Monopolec.

ODGOVORI:

»Delovski fronti« — oziroma njenemu piscu ter njegovemu sulerju odgovarjamo, da naj se mesto hujskanja tobačnega delavstva med seboj zavzameta raje za zahtevo istega — zahtevamo izboljšanje plač in položaja — saj bi to pri en in pol milijardnem dobičku letno bilo mogoče — če bi se le Vi, ko imate zaslobo pri tako visokih gospodih in kateri imajo vso moč v svojih rokah, hoteli malo bolj zato pobrigati. To pa posebno danes, ko bi delavci vsako poboljšanje z veseljem sprejeli — seveda poboljšanje za vse delavce, ne samo za to ali ono kategorijo.

Dajemo Vam prvi odgovor: če bi pisec A. P. hotel delati za skupnost delavstva, bi se obrnil na vodstvo obrata po informacije ter bi dobil takle odgovor: »Leta 1933 v jeseni je vodstvo tovarne uradno vprašalo Mon. upravo, če lahko izpopolni prazna stalna in »privremena mesta«. Mon. uprava je odgovorila negativno, utemeljujoč s tem, da se bodo znižala stalna mesta, a privremena sploh odpravilo.

Ko je izšel novi »Pravilnik o redu« je Mon. uprava tudi odredila poldrugsto manjši stalež stalnega delavstva, kot je bil dotakrat, a »privremenih« delavcev v tovarni ni več.

Tako pojasnilo smo dobili mi od mero-dajnih tobačne tovarne, na razne govornice. Ker pisec sam odgovarja s tem, da uveličuje govornice, katere so se raznašale po tovarni z gotovim namenom, se vidi jasno njegova neresnost polemiziranja — pač pa se še jasneje vidi, da se mu hoče razpihovati medsebojno sovražstvo delavstva — pa če magari to delo ni nič v skladu z besedami Učenika, ko je rekel: »Ljubite se med seboj«!

Drugi odgovor bi bil: Vprašate kdo je kriv, da niso še urejene plače?

Tudi na to vprašanje odgovarjate sami na način, kateri ni nič v skladu z inteligenco, katero kaže na zunaj g. A. P. Kaiti odgovor je tak, kot bi ga izrekla kaka opravljiva ženska — ne pa inteligent, kateri hoče voditi strokovni delavski pokret. Ali morda mislite, če je pokret delavski — pa najsibo katerekoli ideologije — da se potem lahko pozabi na vso etiketo pri napadih?

Če napadate, ni potreba regljati kot... ampak stvarno prinesite v stilu, primernem izobraženega človeka, želečem polemiziranja s svojim tekmeccem. (Vsaj, če ste tudi »delavski«, si menda nismo še sovražniki — razen, če ste...?) Vsaj bi se morda na pameten način dala voditi polemika o vseh vprašanih tičočih se izboljšanja delavstvu in od tega bi imeli sigurno korist vsi delavci — ne pa morda samo momentano ta ali ona politična grupa.

Kar se tiče »Pravilnika o plačah« Vam pa pojasnjujemo v toliko, da je M. u. napravila svoj osnutek, katerega jim nismo mi »nazaj poslali« kot se izražate Vi, ampak smo — kot upamo, da imamo pravico, vsaj smo monopolski delavci — napravili malo boljši osnutek na anketi monopolskega delavstva v Beogradu tudi mi sami in tako napravljenegega potom svojih delegatov in Del. zbornice v Beograd podali osebno Monopolski upravi v razmotrivanje.

Na Mon. upravi je sedaj, da izda vsaj kompromisni »Pravilnik«, to je: nekoliko naj svoj osnutek pri plačah poviša, tako nekako v sredi med našim in njihovim pa bo volk sit in koza cela, mi delavci pa zadovoljni — seveda najbolj pa še Vaš sufler, ker bo imel potem po tovarni dosti za govoriti in se poveličevati.

Da je bil pa naš osnutek boljši za delavce, kot pa od Uprave monopola je tudi to dokaz, da smo ga sestavili in sprejeli delegati vseh tovarin in skladišč — seveda takrat še brez Vaših, ker Vas še ni bilo — v državi, sedaj so pa tudi Vaši predstavniki zahtevali, kot temelj novega »Pravilnika« osnutek, sestavljen na anketi monopolskega delavstva pri g. ministru Kreku potom svoje poslanice. Vsaj tako je pisala »Del. fronta«!

Zakaj potem isto stvar dajete gg. ministrom v delo, katero potem po tovarni in v Vašem časopisu skoro na istem mestu kritizirate?

Ali ni to uganjanje demagogije — ampak direktno nora iz lačnega delavstva, posebno še idejno Vašega?

Mi Vam predlagamo eno stvar, ker imate kot pravite, polno zaščito in zaslobo pri gg. ministrih in poslancih: budžet za leto 1937-38 je pred vrati, izkoristite priliko in delajte na tem, da izide s 1. aprilom 1937 novi »Plačilni pravilnik«, kateri bo vseboval vse zahteve ankete, da bo delavcem vrnjeno 10% ali vsaj ustavljeno odtrgovanje, da bodo vsem sedaj postalim stalnim delavcem vsa leta šteta v službeno dobo in da bo istim vrnjeno izgubljenih Din 200 400 mesečno, pa bodo delavci sami prišli v Vašo organizacijo brez vseh napadov in obrekovanja našega odbora.

Če bi imeli mi tako zaslobo, smo 100% sigurni, da bi to vse dosegli!

Kritika je potrebna — kritizirati pa nič delati (posebno, če se ima zaslobo) pa ni potrebno!

Sedaj pa še nekaj na uho g. A. P.: »Ne zaupajte preveč suflerju, da Vas to ne zapelje tako daleč, kot je Vašega prejšnjega tajnika (prejšnje org.), da ne ostanete tudi Vi nazadnje na cedilu. Da ne boste nas tako dolgo razkrinkovali z obrekovanjem, da boste sami razkrinkani brez laž!«

To Vam svetujemo zato, ker vemo, da kadar bodo zaveli drugi vetrovi, se bo tudi Vaš sufler obrnil zopet po vetru ter tako ali pa še bolj lažnjivo Vas in Vaše delo razkrinkoval! Sicer ste še mladi ali življenske izkušnje Vas bodo izučile, da boste upoštevali ono sumnjo, katero imajo vedno pred očmi vsi vohunski uradi sveta, ta je: Ali ni

morda tale naš prefrigani špijon obenem špijon našega sovražnika?

Tale svet Vam dajemo — ter Vam odkrito povemo — sprejemamo stvarno in dokazano kritiko brez zavijanj v odkritem tonu — jasno Vam pa povemo, da na obrekovanja, laži in tendenciozno izmišljene stvari Vam pa ne bomo odgovarjali — ker naše delo je delo za izboljšanje našega tobačnega delavskega položaja — seveda, ni pa naša krivda, če se gospodi ne ljubi drugega, kot plače odtrgovati, nikdar pa ne kaj dodati — ne pa medsebojno napadanje in mržnja po časopisih!

Upamo, da se razumemo g. A. P.?

Družnosti!

SPLOŠNA DELAVSKA STROKOVNA ZVEZA

Skupni rezultati delavskih zaupniških volitev Splošne delavske strokovne zveze Jug. za leto 1937.

S. D. S. Z. J. je izvedla za leto 1937 zaupniške volitve v 59 podjetjih v Sloveniji. V teh podjetjih je bilo izvoljenih skupaj 336 zaupnikov, od katerih odpade 253 na Splošno del. strok. zvezo, 42 belim, 21 plavim, 11 zelenim in 9 neorganiziranim.

Pregled rezultatov v posameznih letih:

leto št.	izvoljeni zaupniki:	podjetji S.D.S.Z.J. belih plavi zeleni neorganizir.
1934	40 186 — — —	— — — — —
1935	56 237 — — —	— — — — —
1936	57 242 40 33 — —	— — — — —
1937	59 253 42 21 11 —	9 — — — —

Podružnica S. D. S. Z. J. v Ljubljani je pripravila dve predavanji o novi uredbi o določanju minimalnih mezd, sklepanju kolektivnih pogodb, poravnavanju mezdnih sporov in razsodišču. Prvo predavanje se je vršilo 16. marca za tekstilno delavstvo tovarne Eifler, ki je bilo dobro obiskano. Drugo predavanje se je vršilo 17. marca za delavstvo tovarne »Indus«. Obisk bi bil lahko boljši. Predavatelj, centralni tajnik s. Jakomin je uredbo na zelo razumljiv način temeljito razložil.

Na sestanku naše podružnice v Grosupljah dne 21. marca je bila žal slaba udeležba. Tajnik centrale sodr. Jakomin je predaval o zelo važni zadevi, to je o novi uredbi o delavski minimalni mezd, sklepanju kolektivnih pogodb, poravnavanju in razsodišču.

Naše delavstvo vse premalo pozornosti posveča svoji strokovni organizaciji, katera jim je, odkar smo se organizirali, dosegla že prav lepe uspehe. Pri plačah smo vsi pridobili od pol dinarja, nekateri tudi cel dinar na uro in tudi več. Izjava se kolektivna pogodba in § 219 in 220 obrtnega zakona. Vsega tega prej ni bilo, šele organizacija nam je to izposlovala. Zato je dolžnost vsega delavstva, da se vsi v organizaciji strnemo. Vsi za enega, eden za vse. Ne smemo biti taki egoisti, da bi gledali brezbrizno, kako se organizirano delavstvo trudi za pravico, mi bi pa uspehe tudi radi brez truda uživali.

Zato stran zanikrnost in brezbriznost. Vsak naj stori do sebe in organizacije svojo dolžnost.

Organiziran delavec.

V nedeljo, dne 25. aprila ob pol 10. uri dopoldne v dvorani Zadrúžnega doma v Trzinu se vrši javno predavanje o določanju minimalnih mezd, sklepanju kolektivnih pogodb, poravnavanju in razsodišču. Predava centralni tajnik sodr. Jakomin.

Vse delavstvo opozarjamo na to važno predavanje in ga pozivamo, da se polnoštevilno udeleži.

Odbor.

V nedeljo, dne 4. aprila se je vršil v gostilni šef v Sladkem vrhu redni letni občni zbor. Za odbor je podal poročilo sodr. Pestiček Andrej, O delovanju zveze pa je poročal tajnik s. Jakomin iz Ljubljane. Iz njegovega poročila je bilo razvidno, da je zveza v pretečenem letu izvršila z velikim uspehom veliko število mezdnih gibanj in je za delavstvo pri plačah pridobila v enem letu nad 10 milijonov dinarjev. Poročal je podrobno tudi o finančnem stanju zveze, kakor o vsem važnem delu, ki ga zveza vrši. Soglasno je bil nato izvoljen sledeči odbor: Muster Ivan, Vuča Anton, Spindler Karol, Pestiček Andrej, Šašler Karl, Cungl Rihard, Smodej Viktor, Deučman Anton, Taranjeko Miha.

Podružnica v Sladkem vrhu je trdna postojanka Splošne del. strok. zveze. Službeno razmerje ima delavstvo urejeno s kolektivno pogodbo. Vse prizadevanje nasprotnikov, da bi delavsko solidarnost in skupnost porušila, je zaman.

Na praznik, dne 19. marca je prišel med nas neki agitator zelenih po imenu Cvikel iz Ljubljane in imel »velikansko zborovanje« delavcev in sicer se ga je udeležilo 9 zelenih in 3 od naše organizacije. Razlagal je, da je vse delavstvo v Sloveniji v Zvezi združenih delavcev, to je v organizaciji zelenih in kakšne velike uspehe ta organizacija za delavce dosega. Kje so ti uspehi, seveda ni mogel natančno ničesar povedati. Obrekoval je tudi naše zaupnike in centralnega tajnika s. Jakomina. Vendar pa mi teh stvari zares ne vzamemo, ker tega Cvikelna prav dobro poznamo in vemo, da je imenovani možakar bil že v vseh organizacijah med belimi, plavimi in se je ponujal tudi ta rdečim. Povsod, kjer je bil, je napravil velikanske uspehe tako, da so se mu vse organizacije, v katerih je sodeloval, prav lepo zahvalile za njegovo delo s tem, da so ga odzvolele. Mislimo, da bo tudi pri Zvezi združenih delavcev svojo nalogu kmalu izvršil in ga ne bodo več potrebovali, ker bo možakar v kratkem času

vse »organiziral«. Doslej ima organizacija zelenih v celi Sloveniji velikansko število delavskih zaupnikov, ker je ta organizacija odnesla pri volitvah zaupnikov največjo zmago in sicer je dobila od 857 delavskih zaupnikov 27 v celi Sloveniji. Zvezi združenih delavcev na njenem uspehu čestitamo, zlasti pa ji privoščimo takega agitatorja, kakor je gospod, ki je bil 19. pr. m. v Sladkem vrhu.

Pri volitvah zaupnikov je dobila lista SDSZJ v Sladkogorski tovarni vseh 5 zaupnikov. Zeleni, ki so tudi nastopili, so od vseh volilcev, ki jih je par sto, dobili samo 21 glasov in nobenega zaupnika.

Življenje po podpisu:

Kakor je že splošno znano, smo dne 3. marca 1937 podpisali kolektivno pogodbo v Vevčah, pri tem podpisu smo izgubili 7½% na mezdah, v akordu pa okrog 30%, izvojevali smo še prvotno obljubljeni, a po stavki umaknjene dopuste, ki znašajo 3 dni po 1 letni zaposlitvi in pa obljubo, da se bo dalo nad 60 let starim upokojencem pod dosedaj običajnimi pogoji nekaj starostne rente.

Pod takšnimi pogoji smo šli dne 8. marca zopet na delo, ki se je začelo povsem normalno. Vendar pa delavstvo s tem nikakor ni zadovoljno, vsak dan prihajajo iz posameznih oddelkov pritožbe ter se jih v obliki dopisov pošilja na ravnateljstvo. Vse te pritožbe pa se nanašajo zgolj na ureditev plačilnih razmer, tako je prišlo dne 5. aprila do ponovnih razgovorov z ravnateljstvom na Vevčah.

Pri tej priliki se je zopet doseglo nekoliko izboljšanja, predvsem so se akordni stavki izboljšali povprečno za približno 10 odst., v rokodelskih delavnicah se je za posamezne izučene rokodelce doseglo izboljšanje s prekategorizacijo posameznikov v višjo kategorijo istotako za kurjače in nekaj zidarskih pomočnikov. Za drugi del rokodelcev pa je ravnatelj obljubil premijo, ostali pa so še oddelki za katere se ni dalo doseči nobenega izboljšanja in to predvsem za v satinaži zaposleno osebo, nezadovoljstvo pa kljub temu izboljšanja ni pomirjeno in bi vsak najmanjši pritisk s strani vodstva podjetja ali kaj podobnega znalo privedi do ponovnih nemirov in trenj, ki pa se ne bi dali potolažiti z lepimi obljubami in podobno kot se je to sedaj zgodilo.

Glede preskrbe starih je podjetje stavilo svoje predloge in višino rente za posameznike, ki naj bi znašala letno Din 2.070 do Din 4.830.—. Upoštevana je tu doba zaposlitve, skoro nič pa ni socialni položaj posameznikov upoštevati. Organizacije so kot odgovor postavile konkretno svoje predloge, na katere pa še nismo dobili odgovora, upamo pa, da se bo to v najkrajšem času rešilo, kajti po štirimesečnem čakanju v negotovosti je že čas, da se stvar uredi. Za praznike se organizacije tem po podjetju izčrpanim in onemoglim, nad 60-letnim dale prvo pomoč s tem, da so jim dale iz sredstev preskrbovalnega odseka po Din 100, to je bila prva pomoč po štirih mesecih.

Po izjavah zastopnika podjetja se bo v bližnjih dneh začasno sprejelo v službo baje vse od vojakov došle, ki jih je zaenkrat 10, namesto reduciranih nad 60 let starih žensk se je tudi od socialno najšibkejših upokojencev sprejelo v službo 10 mladih deklet. Vendar pa moramo razumovati, da je bilo reduciranih 66 nad 60 let starih delavcev in delavk, v nadomestilo pa sprejetih le 10 žensk, vse drugo pa nadomesti tehnična izpopolnitev strojev, dobiček pa seveda spravi delniška družba d. d. Vevče.

I. redni občni zbor podružnice Splošne delavske strokovne zveze Jugoslavije se je vršil v nedeljo, dne 14. marca ob 9. uri dopoldne v gostilni Preglav. Udeležba je bila slaba radi slabega vremena. Podružnica v preteklem letu ne beleži kakšnega velikega uspeha, ker je pač še velika nezavednost med delavstvom. Občnega zbora se je udeležil tudi tajnik Zveze s. Jakomin, ki je poročal o pomenu strokovne organizacije in drugih važnih problemih.

V novoizvoljeni odbor so bili izvoljeni sledeči sodrugi: predsednik Štandeker Tomo, podpredsednik Drofenik Franc, tajnik Bruner Alojz, blagajnik Pečnik Jakob; odborniki: Stern Franc, Lepko Franica, Milimhouth Loter; nadzorstvo: Kristan Ivan, Laznik Gregor, Rebernik Angela. Odbor si je nadel nalogo, da bo vršil mu dano nalogo, da se skušajo delovne razmere izboljšati. Delavstvu pa kličemo: v organizaciji vsi do zadnjega. Kolikor moči — toliko pravic!

ZAHVALA.

Podpisana vdova Jenko se tem potom zahvaljuje pivovarniškomu delavstvu, kakor tudi vodstvu pivovarne »UNION« za tako častno spremstvo mojega moža na zadnji poti, kakor tudi za poklonjene vence in denarno pomoč Din 305.—.

Ljubljana, 28. 3. 1937. Vdova Jenko M.

ŽIVILCI

Savez norveških živilskih delavcev je v veliki tovarni margarina v Oslu izboljšal tamkaj zaposlenemu delavstvu njihovo kolektivno pogodbo in je delavstvu pridobilo 3 odst. na povišanju plač in na leto 3 dni več dopusta, preje so imeli 12, sedaj pa imajo 15 dni plačanega dopusta in to vsakoletno! Gospodje delodajalci in tudi živilski delavci v Jugoslaviji! Kaj porečete na to »sodobnost«!

V Lyonu na francoskem so stopili pekovski delavci v štrajk, da tem potom izvojujejo 40urni tedenk.

LESNI DELAVCI

V nedeljo, dne 4. aprila t. l. se je vršil redni občni zbor podružnice Zveze lesnih delavcev Jugoslavije v št. Vidu nad Ljubljano. Posamezni funkcionarji so podali svoja poročila o delovanju v prejšnjem letu. Občni zbor ni bil posečen kot bi moral biti, kar je spričo takih namer, v kakršnih se nahaja lesno delavstvo, za obsojati.

Centralni tajnik je podal bežno sliko lesnega delavstva po mizarskih delavnicah. Mizarski pomočnik ni plačan za delo, ki ga vrši kot bi moral biti, še celo cestni pometal je na boljem. Mladino se izrablja kar na debelo ter se zahteva skoro nemogoče stvari od nje. Je tudi takih mojstrov, ki delajo z vajenci, brez da se jim daje kaka nagrada. Za nagrado dobi batine in psolve in pa še vse mogoče stvari ne samo od mojstra, temveč še od žene g. mojstra.

Za odpoved kolektivne pogodbe so kar tekmovali, kdo bo prvi, silno jim je neljuba, ker hočejo po svoji mili volji izkoristiti pomočnike, predpisi zakona o zaščiti delavstva so jim španska vas. Gotovo je, da je krivda v veliki meri tudi na strani delavstva samega, ker se noče zavedati, da je potom organizacije možnost izboljšati delovne razmere po delavnicah.

V odbor so bili izvoljeni naslednji sodrugi: Rovšnik Pavle predsednik, Rehberger Peter podpredsednik, Rode Izidor tajnik, Švegelj Franc namestnik, Rozman Avgust blaginik, Suštaršič Franc namestnik, odborniki: Sluga Alojz, Volč Franc, Lozej Angelo; nadzorstvo: Čampa Adol, Demšar Janko, Bajc Viktor. Odbor si je nadel nalogo, da bo med članstvom širil razredno zavest ter delavsko kulturo.

OBLAČILNI DELAVCI

Krojaški pomočniki v Ljubljani se nahajajo v meznem gibanju. Dosedaj je imel vsak posamezni mojster svojo tarifo in je po mili volji plačeval svoje pomočnike. Da se to razmerje enkrat odpravi in uvede red, je organizacija na zahtevo svojih članov napravila osnutek za kolektivno pogodbo in ga predložila gg. mojstrom. Osnutek predvideva 4 razrede, v katere se mojstri razdelijo in je sličen minimalni tarifi, katera je bila sklenjena leta 1925 in je veljala do leta 1932. V načelu pomočniki zahtevajo urne mezde, katere predvideva nova uredba o minimalnih mezdah. Gg. mojstri pa so sestavili protipredlog, na podlagi katerega bi se plače krojaških pomočnikov ogromno znižale. Najmanjša mezda bi znašala reči in beri 2.43 Din na uro ali 112.34 Din na teden. Stavbinski delavci, navadno težaki imajo 3.50 Din na uro, cestni delavci v Ljubljani pa od 3—5.50 Din na uro. Krojaški pomočniki pa, kateri imajo 3—4 letno učno dobo, pa 2.43 Din in to dobro kvalificirani, manj sposobni pa še manje. To je pod minimalno mezdo, katera predvideva za kvalificirane delavce nova uredba minimalnih mezd. Od takih plač bi se pomočniki gotovo ne odebili in si prihranili še za čas slabe sezije, katere je 4—6 mesecev letno. Krojaški pomočniki so odločeni, te ponudbe gg. mojstrov odkloniti in vztrajati pri svojih predlogih, kateri so tako minimalni, da ni mogoče ničesar popustiti. Vse krojaške organizirane pomočnike pa pozivljamo, da se vsestransko za časa meznega gibanja točno in polnoštevilno udeležujejo ter da pripeljejo v organizacijo še vse tiste krojaške pomočnike, kateri se do danes še ne zavedajo, da je njih mesto v strokovni organizaciji. Taki pomočniki so kakor trojce v čebelnjaku, kateri jedo med, ki ga znosijo skupaj čebele, to je, organizirani pomočniki. Čebele take troje pomečejo navadno ven.

Tudi v Celju so se začeli gibati krojaški pomočniki. Ko so mojstri to opazili, so kar na hitro roko sestavili neko skrupulo in to naj bi bila naša tarifa. Pomočniki so to vsiljeno stvar odklonili in bodo gg. mojstrom predložili svojo tarifo, katera bo nudila krojaškemu pomočnikom skromen življenjski obstoj. Krojaški pomočniki pa naj s to gesto naših mojstrov uvidijo, kaj nudijo gospodje sami od sebe in da to, kar en pomočnik rabi za svojo existenco, si mora šele priboriti in to le potom strokovne organizacije, zato pristopajte in postanite njeni sobojevniki, ker le v združitvi je moč!

Par naših mojstrov je v Mariboru odpovedalo tarifo svojim pomočnikom. Kaj nameravajo sedaj storiti gg., nam ni znano. Ko bi se krojaški pomočniki zavedali, bi do tega ne prišlo, oziroma bi dosedanja pogodba odpovedali sami in zahtevali drugo, boljše. Sedaj, ko pomočnikom teče voda v grlo v eni izmed tvrdk, katera je odpovedala tarifo, so poslali enega organizirat in zahtevati, naj organizacija stori primerne korake, ta tvrdka tarifo zopet podpiše. Organizacija bode sklepala novo kolektivno pogodbo, toda pogoj je, da se prvotno vsi pomočniki organizirajo kompaktno po vseh delavnicah.

KOVINARJI

Redni letni občni zbor podružnice SMRJ v Mostah

Letošnji občni zbor naše podružnice je bil zelo interesanten in to radi tega, ker svojega dnevnega reda ni izčrpal na svojem prvem zasedanju, ki je bilo sklicano za 19. marca. Občni zbor se je nadaljeval in zaključil v nedeljo, dne 4. aprila. Za kovinarski pokret v Sloveniji je karakteristično — vsaj v nekaterih podružnicah — to, da se članstvo zelo zanima za to, kdo bo izvoljen v podružnično upravo. Ta mentaliteta

se je pojavila tudi v naši podružnici in sta se pojavili dve grupi, odnosno dve kandidatni listi. Vsaka grupa ima tudi svoje ime in tako so jih krstili za grupo s. Beštre in s. Krušeca. Občni zbor 19. marca je bil v glavnem zato preložen, da bi se napravilo iz obeh kandidatnih list eno, odnosno, da bi se zadeva kompromisno rešila. Diplomacija ni uspela in tako je moral občni zbor v nedeljo, dne 4. t. m. odločiti za eno izmed dveh kandidatnih list. Nastavek občnega zbora je sklicala centralna uprava saveza in ga je radi tega tudi vodil njen delegat s. Vrankar. Zastopnik centrale pri točki dnevnega reda »volitev novega odbora« ni dal na glasovanje predložene liste, temveč je pustil voliti petčlanski kandidatni odbor z nalogo, da predloži občnemu zboru, če le mogoče, kompromisno listo. Od kandidacijskega odbora predložena lista je bila izvoljena z veliko večino in moramo reči, da je zmago odnesla grupa s. Krušeca. Izvoljen je bil sledeči odbor:

Predsednik Rudolf Krušec, tajnik Mrzlikar Franc, blaginik Kunst Karol; odborniki: Novak Mici, Maček Rozika, Hostelic Lojze, Špenko Cilka in Kušar Marija; kontrola: Jerbič Adol, Kovač Andrej in Brolih Pina.

STROJNIKI

Na sestankih, ki so se vršili zadnji čas v Kočevju, Mariboru, Celju, Trbovljah, Rajhenburgu, Kranju in Ljubljani, so bili zelo dobro obiskani. Na teh sestankih je bil os-

nutek naše kolektivne pogodbe povsod z največjim navdušenjem soglasno sprejet. Slične osnutke, kakor je naša kolektivna pogodba, so sprejeli tudi naši kolegi v Zagrebu, Sarajevu, Beogradu, Nišu, Sušaku in drugod. Te zahteve bomo vložili po vsej državi, saj so povsod delovni in mezdni pogoji za strojnike in kurjače enaki. Ne sme biti razlik med slovenskimi, srbskimi in hrvatskimi strojniki. Za vse velja enaka zakonodaja, zato tudi vsi želimo živeti človeku dostojno življenje.

Prosimo vso javnost in oblastvo, da nas pri naših upravičenih zahtevah podprejo.

Naše kolege-člane pozivamo, da redno plačujejo svoje mesečne prispevke, da ne bomo imeli nepotrebnega dela pri upravi naše sekcije.

Še nekaj kolegov-strojnikov in kurjačev stoji ob strani in čakajo, kaj jim bodo prinesli drugi. Čakajo samo na polno skledo, da jim jo bodo napolnili drugi. Kolegi, brez žrtve ni uspehov, zato pristopite vsi v svojo zvezo, da si skupno priborimo našemu stanu lepšo bodočnost.

Sekcija strojnikov v Ljubljani namerava, ako bo zadostno število članov, izdati periodično glasilo, ki bo samo tehničnega značaja in bi prinašalo gradivo o najnovejših in najmodernejših parnih napravah, kar bi bilo jako pozdraviti za tehnično izobrazbo našega stanu. Zato pojdite na delo in sopolagajte graditi našo organizacijo, pridobivajte torej nove člane.

BELEŽKE

Spremembe v Delavski zbornici

Ministrstvo za soc. politiko je razrešilo celo vrsto članov upravnega odbora Delavske zbornice v Ljubljani ter odločilo, da se imajo poklicati na njihova mesta namestniki.

Iz kluba Strokovne komisije so bili razrešeni ss. predsednik zbornice Sedej, blaginik Čelešnik in član nadzorstva Petjejan. Iz drugih klubov pa dr. Bohinjec, Žužek, Juvan in Smersu. Razrešitev je bila izvršena z motivacijo, da imajo omenjeni službe javnopravnega značaja in da torej ne morejo biti člani in seveda tudi ne funkcionarji zbornice.

Sicer so bili o tem vprašanju že v vsej povojni dobi večkrat spori, kdo spada in kdo ne spada v zbornico, slednjič se je pa vendar že zdelo, da je to vprašanje že vendar enkrat rešeno v prid samoupravnih pravic zbornice in njenega članstva, da samo po svoji volji odloči, kdo spada in kdo ne v njen krog. Verjetnost je bila tem večja, da je vprašanje končno likvidirano, ker se je baš zadnje čase glede kmetijskih zbornic odločilo, da lahko zastopajo kmete v njih tudi nekmetje. In baš v tem trenutku je pa sledila razrešitev v Delavski zbornici.

Kaj naj na to rečemo?

Na mesto razrešenih sodrugov so vpo-klicani sedaj njih namestniki ss. Prezelj, Bricelj in Jelen. Preteklo sredo 7. t. m. je imel upravni odbor D. Z. sejo, na kateri so stari odborniki oddali svojo funkcijo,

upravni odbor se je pa na novo konstituiral tako, da opravlja odslej funkcijo predsednika D. Z. s. Lovro Jakomin in blaginika pa s. N. Bricelj.

Pri tej priliki je imel dosednji predsednik s. Sedej lep nagovor, v katerem je prav na markanten način prikazal življenjsko nujno potrebo samouprave takih korporacij, kakor je D. Z.

Mi se bomo o tej stvari v primernem času še podrobno pogovorili, zaenkrat priobčujemo le resolucijo, ki jo je o tej zadevi sprejel novokonstituirani upravni odbor D. Z. Izjava se glasi:

Predstavniki podpisanih klubov smatrajo, da predstavlja odstavitev predsednika in nekaterih članov upravnega odbora in nadzornega odbora Delavske zbornice grobo prekršitev samouprave Delavske zbornice in poseganje v njene avtonomne pravice.

Vse to početje bi sicer zahtevalo, da odložimo tudi mi vsa svoja mesta, vendar smatrajo, da smo vključ vsemu dolžni vztrajati in delati za interese svojih mandatorjev, za interese delavstva in nameščentstva, ki so najvažnejši za zbornico, ki jo vzdržujejo tudi izključno delavci in nameščenci sami.

Zategadelj ostajamo, dokler bo tudi nam dopuščeno, da izvajamo svoje dolžnosti in delamo za delavski razred.

Vprašanja, ki se tičejo 14 milijonov delavcev

Mednarodna tekstilna konferenca v Washingtonu.

Dne 2. aprila je pričela v Washingtonu mednarodna tekstilna konferenca, ki jo je otvoril čehoslovaški minister za socialno politiko s. inž. J. Nečas.

Naloga konference je bila ugotoviti razmere v tekstilni industriji na vsem svetu, razpravljati o socialnem položaju delavstva, ki je zaposleno v njej, kakor tudi o gospodarskih vprašanjih, ki jih ni mogoče obravnavati, ne da bi se ozirali na socialno politične probleme.

Tekstilna industrija šteje med svetovno veleindustrijo, saj je v njej zaposleno 14 milijonov delavcev in delavk. V Zedinjenih državah predstavljajo izdelki tekstilne industrije 9 odst. vrednosti vse proizvodnje, v Sovjetski Rusiji 13, v Angliji 14. Od

celokupne svetovne trgovine odpade 7 odst. na tekstilije. Silno razvita tekstilna industrija in trgovina s tekstilijami veže med seboj države in kontinente. Na podlagi stanja tekstilne industrije je mogoče presojati gospodarski in socialni položaj širokih plasti prebivalstva, njegove kupne moči in zaposlenja.

Značilno za tekstilno industrijo je, da zaposluje v pretežni večini žene ter moško in žensko mladino, t. j. polkvalificirane delavce. Ako torej hočemo zagotoviti delavstvu obstoj in najširšim ljudskim plastem normalne življenjske pogoje, moramo posvetiti ureditvi delovnih prilik baš v tekstilni industriji prav posebno pozornost.

Brezposelni dobe delo

Pod gornjim naslovom smo čitali letos v mesecu januarju članek, ki ga je prinesel »Domoljub« št. 2 z dne 13. januarja 1937. Članek nas je razveselil kljub temu, da vsaki stavek članka izraža najpoglejša naltolcevanja in sumničenja napram nam brezposelnim.

Veseli smo se, da bomo spomladl res dobili vsi delo, ker piše »Domoljub«, da bo mestna občina zaposlila vse brezposelne, ki so zdravi in dela zmorni in da ne bo nihče v Ljubljani imel več pravice nadlegovati ljudi, češ da je brezposeln. Kdor pa ne bo hotel delati, tega bo lahko vsakdo označil za delomrznega.

Ko smo to čitali smo rekli: torej vendar enkrat. Nekako se bomo že pregrizli skozi bedo do pomladi. No pa smo med

tem tudi hodili redno na magistrat prosit za delo, ker vsekakor je bolje imeti delo, kot pa se izpostavljati, da te vsak opusje in dnevno časopisje žigosa izvržek človeštva itd.

Medtem so se redno stekala sredstva v razne dobrodnele sklade, pod streho je bil proračun mestne občine, izvršile so se razne nabiralne akcije za pobiranje brezposelnosti.

Ko pa le ni bilo od nobene strani nič, smo vzeli omenjeni članek »Domoljuba« s seboj in smo jo mahnilo na magistrat vprašati, kje je vendar tisto nešteto obljubljen delo, da se nam dodeli.

Kdor misli, da smo res dobili delo, se zelo moti. Na magistratu so nam rekli, ko smo jim pokazali »Domoljuba«, da ne od-

govarjajo za to kar piše »Domoljub«. Mi pa mislimo, da bi vsekakor morali odgovorjati, ker če se ne bi to delalo v nekakem sporazumu, bi vendar magistrat takšno varanje javnega mnenja moral demantirati. To bi bilo v interesu njegovega ugleda.

V ostalem pa imamo mi ljubljanski brezposelni o delomrznosti svoje mnenje. Teh med nami ni. Kdor danes več ne gre redno iskati dela, je znak, da je izgubil vsako vero v to možnost in to ni nič čudnega.

Naj gospodje najprvo zaposlijo vse tiste, ki prosijo vsak dan za delo. In ko bodo ti vsi zaposleni in bo možnost zaposlitve novih moči še vedno dana, šele takrat imajo pravico zdravega človeka, ki ga najdejo brez dela, žigosati za delomrznega. Dokler pa tega ni, je tako pisanje ostudno in podlo, ter je listič, ki take članke prinaša, vreden temu primerne ocene.

Ljubljanski brezposelni.

30 milijonov učencev v Sovjetski Rusiji. V proračunu Sovjetske Rusije za leto 1937 so predvideni za ljudsko prosveto izdatki v višini 18.259.800.000 rubljev. Za nove šolske zgradbe je predviden znesek 1 milijarde 100 milijonov rubljev. Vseh učencev šteje Rusija 30 milijonov in 33 tisoč, ki obiskujejo osnovne in srednje šole. 95.800 oseb poseja visoke šole, v otroških vrtcih pa se vzgaja 1 milijon 300 tisoč otrok. Do pričetka novega šolskega leta 1937 bo zgrajenih 930 novih šolskih zgradb. Za ljudsko zdravje je predvidenih v proračunu 7 milijard 528 milijonov rubljev. Za večje zdravstvene zgradbe je določena 1 milijarda rubljev. Število bolniških postelj v bolnicah se bo z novim letom povišalo na 619 tisoč. Ogronne vsote so določene v proračunu za znanstvene ustanove in sicer 924 milijonov 200 tisoč rubljev. Za znanstvene zavode bo država izdala 245 milijonov rubljev. Za zidavo novih gledališč, kinematografov in cirkusov itd. je določenih 250 milijonov rubljev.

»Splošna delavska gospodarska zadruga železničarski dom«, r. z. z. o. z. v Ljubljani, vabi vse svoje člane na

REDNI LETNI OBČNI ZBOR,

ki se vrši v nedeljo, dne 23. maja ob 8. uri zjutraj v zadržanih prostorih Novi trg 2 z dnevnim redom v smislu pravil. Ako občni zbor ob tej uri ne bi bil sklepčen, se vrši eno uro kasneje drug občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu navzočih. Samostojne predloge je predložiti vsaj 14 dni preje na naslov načelstva. — Načelstvo.

Vabilo na redni letni občni zbor Delavskega glasbenega društva »Zarje« v Ljubljani, ki se vrši v petek, dne 16. aprila 1937 ob 20. uri zvečer v Glasbeni sobi »Zarje« v Delavski zbornici.

Dnevni red:

- Poročila: a) predsednika, b) tajnika, c) blaginika, d) nadzornega odbora.
- Volitev novega odbora.
- Razno.

Odbor.

Krajevni Medstrokovni Odbor v Ljubljani, vabi vse podružnične odbore na področju ljubljanskega KMO na plenarno konferenco, ki se vrši v nedeljo, dne 25. aprila 1937 ob 9. uri dopoldne v dvorani Okrožnega urada. Udeležba za vsakega odbornika obvezna.

Književnost

Književna zalcžba »Evalit« nam je poslala oceno naslednje knjige, katere se priporoča od strani uprave:

»Domača lekarna in zdravilna zelišča« je naslov knjige, katera je opremljena s slikami in navodili, kako se goji in uporablja zdravilna zelišča. Cena knjigi je Din 30.—

»Naš dom« kako gradimo III. del, prinaša nasvete za gradnjo lastnih domov, je bogato opremljena s skicami, ki jo je priredil ing. arh. Rado Knežar. V tej knjigi lahko dobi vsakdo primerni nasvet graditve. Cena knjigi je Din 30.—

»Za pridne roke« za moža in še kaj! Ta knjiga prinaša lepe vzorce domačih del za ženska ročna dela. Knjigo je priredila Angela Podgornikova, cena knjigi je Din 30.—

»1400 nasvetov« je naslov knjigi, ki mora zanimati vsako gospodinjico, kjer ji že naslov pove, da lahko služi vsakomur. Knjigo je spisala Ružena Černa, cena Din 30.

»Beg iz pekla«, tu se opisuje življenje nemških kolonistov v Zapadni Virginiji, knjiga je poučne vsebine. Iz nemščine jo je prevedel Boris Rihteršič.

»Mantrof«, knjiga opisuje življenje ameriškega otroka, ki je iskal pravo življenjsko pot. Knjigo je spisal Sinclair Levis, poslovenil jo je Vladimir Levstik, ter je prijetno čtivo.

»Pisani kamni« je roman v treh delih, preveden je iz ruščine, poslovenil L. Mlinar. Vse knjige se naročajo pri knjižnji založbi »EVALIT«, Ljubljana, Dalmatinova ulica 10.

Delavci! Delavke!

Priporoča se vsem sodrugom in sodružicam priznana najboljša pekarna M. Bučar v Kranju.

Prepričajte se! Postrežba točna in solidna! Cene nizke!